

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА
АКАДЕМІЯ**

**Центра обліку, оподаткування та економічної
безпеки**

Методичні вказівки

до виконання міждисциплінарної курсової роботи

для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 071 Облік і оподаткування

освітній ступінь Магістр

Краматорськ 2021

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

Кафедра обліку, оподаткування та економічної безпеки

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО ВИКОНАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 071 Облік і оподаткування другого (магістерського) рівня

Затверджено
На засіданні кафедри
Обліку, оподаткування та
економічної безпеки
Протокол № 4 від
06.10.2020 р.

УДК 657.6

Міждисциплінарна курсова робота: методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освітньо - професійної програми підготовки «Облік і оподаткування» (спеціальність 071 Облік і оподаткування) / Уклад.. О. С. Дубинська - Краматорськ, ДДМА, 2021. 43 с.

Укладачі:

Дубинська Олена Сергіївна

Відповід. за випуск

Акімова Олена Володимирівна

ЗМІСТ

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ	5
2 ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ, ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
2.1 Структура та основні розділи роботи	6
2.2 Методичні рекомендації щодо виконання курсової роботи	8
3 ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	21
4 ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	23
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	26

ДОДАТКИ

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Метою міждисциплінарної курсової роботи є закріплення студентами знань основ фінансового аналізу, оцінки впливу податкового навантаження на фінансовий стан та методики аудиту фінансової звітності.

Перед студентами ставляться **наступні завдання**: по-перше, самостійно опрацювати теоретичний матеріал, нормативні та інструктивні акти; по-друге, розрахувати показники, що характеризують фінансовий стан та податкове навантаження підприємства, по-третє, виконати за літературними та методичними виданнями аудиторські послуги з визначення фінансового стану конкретного підприємства за місцем проходження практики та аудит певного об'єкту обліку.

Компетентності:

загальні:

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові:

СК03. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків.

СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

СК06. Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності.

СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Програмні результати навчання:

ПРН01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

ПРН02. Знати теорію, методiku і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

ПРН04. Організовувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання.

ПРН06. Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації.

ПРН07. Розробляти внутрішньофірмові стандарти і форми управлінської та іншої звітності суб'єктів господарювання.

ПРН08. Обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства.

ПРН09. Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПРН10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

ПРН11. Розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.

2 ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ, ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1 Структура та основні розділи роботи

Загальні вимоги до курсової роботи: цільова спрямованість; чіткість побудови; логічна послідовність викладу матеріалу; глибина дослідження і повнота висвітлення питань; переконливість

аргументацій; стислість і точність формулювань; конкретність викладу результатів роботи; доказовість висновків і обґрунтованість рекомендацій; грамотне оформлення.

Курсові роботи виконуються у терміни, передбачені графіком навчального процесу, але не пізніше як за два тижні до захисту. У випадку порушення термінів здачі робіт без поважних причин на кафедрі курсові роботи на перевірку не приймається. Такий здобувач вищої освіти не допускається до захисту курсової роботи і отримує академічну заборгованість, ліквідація якої здійснюється аналогічно до інших форм підсумкового контролю відповідно до «Положення про організацію навчального процесу у ДДМА» ([www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/Положення про організацію освітнього 2.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/Положення_про_організацію_освітнього_2.pdf)). В інших випадках (поважні причини) здобувач має право на продовження сесії.

Календарний план виконання курсової роботи затверджується щорічно і доводиться до відома здобувачів вищої освіти на початок семестру.

План курсової роботи, як правило, повинен відповідати рекомендованому, хоча може складатись здобувачем вищої освіти самостійно з урахуванням опрацьованої літератури і погоджуватись з науковим керівником роботи.

Виконання курсової роботи розпочинається з вивчення літератури та інформаційних джерел. На цьому етапі здобувач вищої освіти за допомогою керівника, використовуючи фонд бібліотек (навчального закладу, обласної бібліотеки та ін.), опрацьовує бібліографію, вивчає фінансову та податкову звітність підприємства.

Для підготовки курсової роботи використовується наукова, навчальна та нормативна література (монографії, довідники, підручники, навчальні посібники, статті із наукових джерел). Інформація також може бути отримана і з комп'ютерних мереж.

При виконанні курсової роботи використовуються форми фінансової та податкової звітності, інші джерела (за останні 3 роки).

Текст курсової роботи може ілюструватись рисунками, схемами, графіками, діаграмами, таблицями тощо.

Курсова робота починається з титульної сторінки за формою, наведеною в додатку А. Це перша сторінка курсової роботи, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. За титульною сторінкою наводяться послідовно зміст, вступ, розділи в порядку подання, висновки, список використаних джерел, додатки.

Курсова робота повинна бути виконана й оформлена з дотриманням вимог до наукової роботи згідно методичних рекомендацій. Рекомендований обсяг курсової роботи не повинен перевищувати 45 сторінок друкованого тексту, список використаної літератури - близько 20 джерел. До списку літературних джерел, крім наукової та науково-методичної літератури необхідно також включати інформацію з офіційних сайтів або архіви даних, якими користувався здобувач вищої освіти.

Курсова робота містить такі розділи:

Зміст

Вступ

1 Техніко-економічна характеристика та аналіз фінансового стану підприємства.

2 Визначення показників податкового навантаження підприємства та оцінка впливу податкового навантаження на фінансовий стан.

3 Організація та методика проведення аудиторської перевірки за обраною статтею обліку та оформлення матеріалів за результатами перевірки.

Висновки

Перелік посилань

Додатки

2.2. Методичні рекомендації щодо виконання курсової роботи

У вступі викладається актуальність обраної теми роботи в цілому в сучасних умовах і, зокрема, конкретного об'єкту дослідження.

У розділі «Техніко-економічна характеристика та аналіз фінансового стану підприємства» надається фінансово-господарська характеристика підприємства, обраного як об'єкт дослідження, зокрема, коли і ким засноване підприємство; форма власності; у відповідності до яких нормативних актів воно засноване; мета заснування, напрями діяльності; спеціалізація господарства, характеристика основних техніко-економічних показників в динаміці за декілька років. Крім того значна увага приділяється аналізу фінансового стану підприємства, на основі розрахунку показників, що характеризують фінансово – майновий стан.

У світовій практиці відомі десятки показників, використовуваних для оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Застосування набору тих або інших показників обумовлюється цілями аналізу, інформаційними потребами зацікавлених осіб. У зв'язку з цим зложився певний підхід до їхньої класифікації. Як правило, виділяють групи показників, що описують:

1 Майновий стан підприємства. Ці показники розраховуються на підставі даних активу балансу, до них, зокрема, належать такі:

- сума господарських засобів, що перебувають у розпорядженні підприємства (під нею розуміють валюту, підсумок балансу);
- частка необоротних активів у валюті балансу;
- частка активної частини основних засобів;
- коефіцієнт зношування основних засобів.

2. Ліквідність і платоспроможність підприємства. Ці показники відображають взаємозв'язок між активом і пасивом балансу підприємства.

3. Фінансову стабільність підприємства:

- частка власного капіталу в загальній сумі джерел;
- частка позикового капіталу в загальній сумі довгострокових пасивів;
- коефіцієнти співвідношення позикового й власного капіталу.

4. Ділову активність підприємства:

- показники оборотності;
- фондвіддача.

5. Рентабельність фінансово-господарської діяльності:

- рентабельність продажів;
- рентабельність сукупного капіталу;
- рентабельність власного капіталу.

До порядку розрахунків тих або інших показників, що характеризують фінансово-майнове положення підприємства, існує безліч підходів, які дещо відрізняються один від одного.

Аналізуючи майнове положення підприємства, необхідно також оцінити стан використовуваних основних засобів. Для цих цілей розраховуються такі показники:

- 1) коефіцієнт зношування;
- 2) коефіцієнт відновлення;
- 3) коефіцієнт вибуття.

Коефіцієнт зношування основних засобів характеризує частку вартості основних засобів, списану на витрати в попередніх періодах, у первісній вартості й розраховується за формулою:

$$K_{zn} = \frac{\text{Накопичений знос}}{\text{Первісна вартість основних засобів}} = \frac{p \text{ 4 стр 1012}}{p \text{ 4 стр 1011}} = \frac{158,8}{3760} = 0,0422(4,22\%) \quad (2.1)$$

Доповненням цього показника до 100 % (або одиниці) є **коефіцієнт придатності основних засобів.**

Коефіцієнт відновлення основних засобів. Визначає частину від наявних на кінець звітного періоду основних засобів, яка становить нові основні засоби й розраховується за формулою:

$$K_{\text{оновл}} = \frac{\text{Вартість основних засобів, що надійшли за період}}{\text{Первісна вартість основних засобів на кінець періоду}} \quad (2.2)$$

При аналізі фінансового стану підприємства перш за все здійснюється оцінка оптимальності співвідношення власного й позикового капіталу підприємства. Ці показники можна розділити на два блоки:

1) **коефіцієнти капіталізації**, що характеризують фінансовий стан підприємства з позицій структури джерел коштів;

2) **коефіцієнти покриття**, що характеризують фінансову стабільність із позицій видатків, пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх джерел притягнутих коштів.

Охарактеризуємо найбільш істотні з відомих показників цих груп.

Серед коефіцієнтів капіталізації доцільно розглянути такі.

Коефіцієнт фінансової автономії (незалежності). Цей коефіцієнт характеризує частку власних коштів підприємства (власного капіталу) у загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність. Розрахунки коефіцієнта фінансової автономії проводяться за формулою:

$$K_{\text{авт}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Разом джерел засобів}} = \frac{p.1495 \text{ ф1}}{p.1900 \text{ ф1}} \quad (2.3)$$

Тут і далі використовуються такі умовні позначки:

- I А, II А, III А – відповідно підсумок першого, другого й третього розділів активу балансу;

- I П, II П, III П, IV П, V П – відповідно підсумок першого, другого, третього, четвертого й п'ятого розділів пасиву балансу;

- Б – валюта балансу.

- ф. 1 – форма № 1 «Баланс»;

- ф. 2 – форма № 2 «Звіт про фінансові результати»;

- ф. 3 – форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів»;

- ф. 4 – форма № 4 «Звіт про власний капітал»;

- ф. 5 – форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Чим вище значення цього коефіцієнта, тем фінансово більш стійке, стабільне й незалежно від зовнішніх кредиторів підприємство. На практиці встановлено, що загальна сума заборгованості не повинна перевищувати суму власних джерел фінансування, тобто джерела фінансування підприємства (загальна сума капіталу) повинні бути хоча б наполовину сформовані за рахунок власних коштів. Таким чином, критичне значення коефіцієнта автономії – 0,5.

Коефіцієнтом, зворотним коефіцієнту фінансової автономії є **коефіцієнт фінансової залежності**. Добуток цих коефіцієнтів дорівнює 1. Коефіцієнт фінансової залежності розраховується за формулою:

$$K_{\text{зал}} = \frac{\text{Разом джерел коштів}}{\text{Власний капітал}} = \frac{B}{III} = \frac{p.1900 \text{ ф.1}}{p.1495 \text{ ф.1}} = \frac{1}{K_{\text{авт}}} \quad (2.4)$$

Критичне значення коефіцієнта фінансової залежності – 2.

Зріст цього показника в динаміці означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства, а отже, і втрату фінансової незалежності. Якщо його значення знижується до одиниці, то це означає, що власники повністю фінансують своє підприємство.

Коефіцієнт фінансового ризику показує співвідношення притягнутих коштів і власного капіталу. Розрахунки цього показника проводяться за формулою:

$$K_{\text{фр}} = \frac{\text{Притягнуті кошти}}{\text{Власний капітал}} = \frac{III + IIII + IVI}{III} = \frac{p.1595 \text{ ф.1} + p.1695 \text{ ф.1} + p.1700 \text{ ф.1}}{p.1495 \text{ ф.1}} \quad (2.5)$$

Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку фінансової стабільності. Він має досить просту інтерпретацію: показує, скільки одиниць притягнутих коштів припадає на кожну одиницю власних. Зріст показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про зниження фінансової стабільності, і навпаки.

Оптимальне значення цього коефіцієнта – $k_{\text{ф.р.}} \leq 0,5$. Критичне значення – 1.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу. Цей показник показує, яка частина власного обігового капіталу перебуває в обороті, тобто в тій формі, яка дозволяє вільно маневрувати цими коштами, а яка – капіталізована. Коефіцієнт повинен бути досить високим, щоб забезпечити гнучкість у використанні власних коштів підприємства.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу розраховується як відношення власного обігового капіталу підприємства до власних джерел фінансування:

$$K_{\text{ман}} = \frac{\text{Власні обігові кошти}}{\text{Власний капітал}} \quad (2.6).$$

Значення величини власного капіталу можна одержати безпосередньо з пасиву балансу, що ж стосується такого розповсюдженого абсолютного показника, як **величина власних обігових коштів**. Цей показник характеризує ту частину власного капіталу підприємства, яка є джерелом

покриття його поточних активів. Цей показник можна розрахувати двома способами:

1) від суми власного капіталу відняти вартість необоротних активів:

$$\text{Кв.ок} = \text{I П} - \text{I А} = p. 1495 \text{ ф.1} - p. 1095 \text{ ф.1} \quad (2.7)$$

2) від суми оборотних активів відняти суму позикового капіталу:

$$\text{Кв.ок} = \text{II А} - (\text{II П} + \text{III П} + \text{IV П}) = p. 1195 \text{ ф. 1} - (p. 1595 \text{ ф. 1} + p. 1695 \text{ ф. 1} + p. 1700 \text{ ф. 1}) \quad (2.8)$$

Таким чином, формула розрахунків коефіцієнта маневреності набуває такого вигляду:

$$K_{\text{ман}} = \frac{\text{II П} + \text{I А}}{\text{III П}} = \frac{\text{II А} - (\text{III П} + \text{III П} + \text{IV П})}{\text{III П}} = \frac{p.1495 \text{ ф.1} - p.1095 \text{ ф.1}}{p.1495 \text{ ф.1}} = \frac{p.1195 \text{ ф.1} - (p.1595 \text{ ф.1} + p.1695 \text{ ф.1} + p.1700 \text{ ф.1})}{p.1495 \text{ ф.1}} \quad (2.9)$$

Цей показник може значно варіюватися залежно від структури капіталу й галузевої приналежності підприємства. Нормальною вважається ситуація, коли коефіцієнт маневреності в динаміці незначно збільшується. Різкий зріст цього коефіцієнта не може свідчити про нормальну діяльність підприємства. Зв'язане це з тим, що збільшення цього показника можливо під час або зросту власного обігового капіталу, або зменшення власних джерел фінансування. У зв'язку із цим різке збільшення цього показника автоматично приведе до зменшення інших показників, наприклад, коефіцієнта фінансової автономії, що приведе до посилення залежності підприємства від кредиторів.

Фінансовий стан підприємства в короткостроковій перспективі оцінюється показниками ліквідності й платоспроможності, що характеризують можливість своєчасного й повного здійснення розрахунків за короткостроковими зобов'язаннями перед контрагентами.

Аналіз платоспроможності й ліквідності важливий не тільки для підприємства, але й для зовнішніх інвесторів.

Під платоспроможністю підприємства розуміється наявність у підприємства коштів і їхніх еквівалентів у кількості, достатній для розрахунків за кредиторською заборгованістю, що вимагає негайного погашення.

Поняття платоспроможності й ліквідності дуже близькі. Проте, між ними існують певні відмінності. Поняття ліквідності більш ємне. Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства. У той же час

ліквідність характеризує стан активів не тільки поточний, але й перспективний.

Ліквідність балансу визначається як ступінь покриття зобов'язань організації її активами, строк перетворення яких у гроші відповідає строку погашення зобов'язань. Від ліквідності балансу слід відрізняти ліквідність активів, яка визначається як величина, зворотна часу, необхідному для перетворення їх у кошти без втрати вартості. Чим менше час, який буде потрібний, щоб даний вид активу був переведений у грошову форму, тем вище його ліквідність.

Аналіз ліквідності балансу полягає в порівнянні коштів активу, згрупованих за ступенем їхньої ліквідності й розташованих у порядку убутання ліквідності, із зобов'язаннями пасиву, згрупованими за строками їхнього погашення й розташованими в порядку зростання таких строків.

Залежно від ступеня ліквідності, тобто швидкості перетворення на кошти, активи підприємства розділяються на такі групи.

Л1. Найбільш ліквідні активи. До них відносять всі статті коштів підприємства й поточні фінансові інвестиції. Ця група розраховується в такий спосіб:

$$Л1 = p. 1160 \text{ ф. 1} + p. 1165 \text{ ф. 1} \quad (2.10)$$

Л2. Швидкоореалізовані активи. До цієї групи активів належать активи, для переведення яких у грошову форму потрібний більш тривалий час: готова продукція, товари, дебіторська заборгованість, векселі отримані. Ліквідність цих активів залежить від ряду суб'єктивних і об'єктивних факторів: своєчасності відвантаження продукції, оформлення банківських документів, швидкості документообігу в банках, попиту на продукцію і її конкурентоспроможності, платоспроможності покупців, форм розрахунків. Ця група розраховується так:

$$Л2 = p. 1100 + p. 1125 \text{ ф. 1} + p. 1130 \text{ ф. 1} + p. 1135 \text{ ф. 1} + p. 1155 \quad (2.11).$$

Л3. Повільноореалізовані активи. Набагато більший строк знадобиться для перетворення виробничих запасів і витрат у незавершеному виробництві на готову продукцію, а потім – кошти. Крім того, до цієї групи активів належать видатки майбутніх періодів, а також оборотні активи, що не ввійшли до перших двох груп. Розрахунки цього показника проводяться в такий спосіб:

$$Л3 = p. 1100 \text{ ф. 1} + p. 1190 \text{ ф. 1} + p. 1170 \text{ ф. 1} \quad (2.12).$$

Л4. Важкореалізовані активи. До цієї групи належать необоротні активи підприємства, вартість яких відбита в першому розділі активу балансу:

$$Л4 = ІА = р. 1095 \text{ ф. 1} \quad (2.13).$$

Пасиви балансу групуються за ступенем настання строку їхньої оплати. З даних балансу повну інформацію для проведення такого групування одержати неможливо. Для проведення цієї процедури можна користатися даними, наявними в примітках до звітів. Під час проведення внутрішнього аналізу, якщо є доступ до даних аналітичного обліку, таке групування можна зробити більш точним. При цьому в першу групу пасивів потраплять зобов'язання, строк оплати яких уже настав. Четверта група буде представлена довгостроковими пасивами (строк погашення яких більше одного року). Віднесення зобов'язань, що залишилися, до другої або третьої груп пасивів індивідуальне для кожного підприємства. При цьому необхідно орієнтуватися на ступінь ліквідності другої і третьої груп активів. Тобто строк погашення пасивів, що відносять до другої групи, повинен відповідати строку перетворення на кошти другої групи активів, а строк погашення третьої групи пасивів – третьої групи активів.

Якщо ж у розпорядженні аналітика є лише дані, наведені в балансі, використовується більш стандартний підхід: зобов'язання підприємства групуються відповідно до передбачуваних строків погашення. У цьому випадку групування пасивів буде досить умовним, тому що відсутній індивідуальний підхід до кожного підприємства й групування проводиться відповідно до загально визнаних умов про терміновість погашення того або іншого виду зобов'язання.

Використовуючи цей критерій, зобов'язання підприємства можна згрупувати в такий спосіб:

П1. Найбільш термінові зобов'язання. До них прийнято відносити кредиторську заборгованість з придбаних товарів, робіт, послуг:

$$П1 = р. 1615 \text{ ф. 1.} \quad (2.14)$$

П2. Короткострокові пасиви. До цієї групи належать короткострокові позикові кошти, поточні зобов'язання за розрахунками та інші поточні зобов'язання. Крім того, сюди слід віднести також частину пасивів, представлених у другому розділі пасиву Балансу «Довгострокові забезпечення», у частині сум, планованих до виплати протягом 12 місяців, починаючи з дати складання балансу, або протягом одного операційного циклу, якщо він перевищує 12 місяців. Формула визначення суми таких пасивів має вигляд:

$$\begin{aligned} П2 &= \text{p. 1695 ф. 1} - \text{p. 1615 ф. 1} + \text{p. 1665 ф. 1} = \\ &= Б - I П - II П - \text{p. 1615 ф. 1}. \end{aligned} \quad (2.15)$$

П3. Довгострокові пасиви. Ця група пасивів представлена довгостроковими зобов'язаннями підприємства, відбитими в другому розділі пасиву Балансу:

$$П3 = II П = \text{p. 1595}. \quad (2.16)$$

П4. Постійні (стійкі) пасиви – це статті першого розділу пасиву Балансу:

$$П4 = I П = \text{p. 1495 ф. 1}. \quad (2.17)$$

Для визначення ліквідності балансу необхідно зіставити підсумки наведених груп за активом і пасивом. Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо дотримуються такі нерівності:

$$Л1 \geq П1$$

$$Л2 \geq П2$$

$$Л3 \geq П3$$

$$Л4 \leq П4$$

Якщо виконуються перші три нерівності в цій системі, то це тягне й виконання четвертої нерівності. Тому важливо зіставити підсумки перших трьох груп за активом і пасивом. Іншими словами, у процесі оцінювання ліквідності балансу в розрахунки беруть оборотні активи підприємства й притягнуті джерела фінансування.

У випадку, якщо одна або кілька нерівностей системи мають протилежний знак від зафіксованого в оптимальному варіанті, ліквідність балансу в більшому або меншому ступені відрізняється від абсолютної. При цьому теоретично нестача коштів за одною групою активів компенсується їхнім надлишком за іншою групою у вартісній оцінці, у реальній же ситуації менш ліквідні активи не можуть замінити в повному обсязі більш ліквідні.

Зіставлення підсумків першої групи за активом і пасивом, тобто Л1 і П1 відображає співвідношення поточних платежів і надходжень. Порівняння другої групи за активом і пасивом (Л2 і П2) показує тенденцію збільшення або зменшення поточної ліквідності в недалекому майбутньому. Зіставлення підсумків за активом і пасивом для третьої й четвертої груп відображає співвідношення платежів і надходжень у відносно віддаленому майбутньому.

Також доцільно розрахувати коефіцієнти ліквідності, що найбільш часто зустрічаються.

Коефіцієнт загальної ліквідності (у закордонних джерелах цей коефіцієнт називається коефіцієнтом **поточної ліквідності**) показує, чи

достатньо наявних оборотних активів для задоволення поточних зобов'язань. Логіка розрахунку цього коефіцієнта полягає в тому, що оборотні активи повинні бути повністю переведені в кошти протягом одного року, а поточні зобов'язання також необхідно оплатити протягом року.

Згідно із загальноприйнятими стандартами, вважається, що **цей коефіцієнт повинен перебувати в межах від одиниці до двох**. Нижня границя обумовлена тим, що обігових коштів повинно бути щонайменше достатньо для погашення короткострокових зобов'язань, інакше компанія опиниться під погрозою банкрутства. Перевищення короткострокових коштів над зобов'язаннями більше ніж у два (три) рази вважається також небажаним, оскільки може свідчити про порушення структури капіталу. Під час аналізу коефіцієнта особливу увагу слід звернути на його динаміку.

Використовуючи класифікацію активів і пасивів, наведену вище, формулу для визначення коефіцієнта загальної ліквідності можна представити в такому вигляді:

$$k_{\text{обц(тек)}} = \frac{Л1 + Л2 + Л3}{П1 + П2} \quad (2.18)$$

У роботах деяких вітчизняних аналітиків для комплексної оцінки ліквідності балансу пропонується така формула оцінки загальної платоспроможності підприємства:

$$k_{\text{обц}} = \frac{Л1 + 0,5Л2 + 0,3Л3}{П1 + 0,5П2 + 0,3П3} \quad (2.19)$$

За допомогою цього коефіцієнта ліквідності оцінюється не тільки здатність підприємства погасити поточні зобов'язання, але й потенційна можливість розрахуватися за довгостроковими зобов'язаннями.

Проміжний (уточнений) коефіцієнт ліквідності (у закордонній практиці він називається коефіцієнтом **термінової ліквідності**) вважається більш твердим тестом на ліквідність, тому що під час його розрахунку не береться до уваги найменш ліквідна частина оборотних активів – повільнореалізовані активи (Л3). Існує дві основні причини, через які повільнореалізовані активи не використовуються у розрахунках цього коефіцієнта:

- чиста реалізаційна вартість таких активів за умови змушеної реалізації набагато менше вартості цих активів в Балансі;

- якщо підприємство продає свої матеріальні запаси (а саме вони найчастіше домінують у цій групі активів), то виникає питання, як воно буде продовжувати свою діяльність.

Коефіцієнт проміжної ліквідності розраховується за формулою:

$$k_{\text{пром(сроч)}} = \frac{Л1 + Л2}{П1 + П2} \quad (2.20)$$

Бажане, щоб цей коефіцієнт був **близько 1,5**. Однак у наших умовах **достатнім зізнається його значення, рівне 0,7–0,8**.

Під час визначення цих коефіцієнтів ліквідності слід урахувувати один немаловажний момент: у розрахунок включаються ліквідні кошти перших трьох груп, у тому числі дебіторська заборгованість. В умовах розвиненої ринкової економіки такий підхід цілком виправданий: підприємство має цілий ряд законодавчо регламентованих можливостей, за допомогою яких воно може стягнути борги зі своїх дебіторів. У перехідній економіці України, для якої характерна криза неплатежів, реалізація такої можливості стає проблематичною. Тому викликає сумнів доцільність оцінки ліквідності українських підприємств за допомогою коефіцієнтів загальної й проміжної ліквідності, особливо в тих випадках, коли це не підтверджується докладним аналізом показників, що використані для розрахунків.

Очевидно, що в більшості випадків найбільш надійною є оцінка ліквідності тільки за показниками першої групи активів: коштів і поточних фінансових інвестицій. Більше того, у багатьох випадках доцільно оцінювати ліквідність тільки за показниками коштів.

Коефіцієнт оцінки ліквідності за показниками першої групи активів називається **коефіцієнтом абсолютної ліквідності**. У західній практиці коефіцієнт абсолютної ліквідності розраховується рідко. У країнах з перехідною економікою його **оптимальне значення** знаходиться на рівні **0,2–0,35**. Значення вище 0,35 не завжди потрібно, тому що надлишок коштів свідчить про неефективне їхнє використання. Формула розрахунків коефіцієнта абсолютної ліквідності має такий вигляд:

$$k_{об} = \frac{Л1}{П1 + П2} \quad (2.21)$$

У розділі *«Визначення показників податкового навантаження підприємства та оцінка впливу податкового навантаження на фінансовий стан»* необхідно виконати розрахунок податкового навантаження, провести аналіз динаміки та структури загальної суми податків, платежів за окремими податками та зборами на обраному об'єкті дослідження. Також необхідно зробити висновки та надати рекомендації на підставі проведеного дослідження системи оподаткування платника та рівня його податкового навантаження.

Чинна податкова система України передбачає нарахування та сплату значної кількості податків і зборів, які істотно впливають на фінансово-господарський стан суб'єкта господарювання. Це зумовлено тим, що податки

формують собівартість товарів, робіт, послуг, що, в свою чергу, впливає на конкурентоздатність підприємства на внутрішньому і на зовнішньому ринках продукції.

Через все це, під час дослідження діяльності суб'єкта господарювання доцільно розпочати саме з визначення та надання характеристики системи оподаткування, яку використовує платник податків: загальна система оподаткування юридичних осіб зі сплатою ПДВ чи ні; загальна система оподаткування фізичних осіб; спрощена система оподаткування залежно від групи (статусу платника, обсягу доходу за рік). В якості додатків до курсової роботи слід навести в одному примірнику всі форми податкової звітності за кожним податком (збором), що сплачує платник податків.

Загалом податки, які нараховуються на прибуток підприємства, впливають на розвиток підприємства та на його інвестиційну привабливість. Ефективність сучасного бізнесу визначається не тільки рентабельністю, а й об'ємами витрат на його ведення, тобто і рівнем податкового навантаження (рис. 2.1).

Податкове навантаження - це відношення сплачуваних сум податків до якогось базису (до виручки, до собівартості).

Рисунок 2.1 – Система показників оцінювання податкового навантаження на підприємство

Є досить багато формул для розрахунку податкового навантаження (табл. 2.1) та його впливу на фінансовий стан (табл. 2.2).

Таблиця 2.1

Показники податкового навантаження підприємства

Показник	Порядок обчислення
<i>Сума податків, зборів, обов'язкових платежів, що сплачується підприємством</i>	- загальна сума податків, - сума податків за окремі періоди (місяці, квартали, роки), їх динаміка, сума окремих видів податків, - сума податків за складовими цінами реалізації (податки, які відносяться до собівартості продукції, податки з прибутку, акцизи)
<i>Коефіцієнт оподаткування доходів</i>	Сума податків, що їх включають до ціни продукції за певний період, грн./ Сума доходу за цей період, грн.
<i>Коефіцієнт оподаткування прибутку</i>	Податки, що їх сплачують з прибутку за певний період, грн./Балансовий прибуток підприємства за цей період, грн.
<i>Коефіцієнт оподаткування витрат</i>	Сума податків, що відносяться на витрати виробництва (обігу) грн./ Витрати виробництва чи обігу підприємства за цей період, грн.
<i>Загальний коефіцієнт оподаткування підприємства</i>	Чистий прибуток підприємства, отриманий від усіх видів господарської діяльності за певний час, грн./ Податкові платежі за цей період, грн.
<i>Коефіцієнт використання податкових пільг</i>	Сума податкових пільг, які підприємство використовує згідно з чинним законодавством упродовж певного часу/Загальна сума податкових платежів підприємства за цей період, грн.
<i>Коефіцієнт ефективності податкової політики</i>	Економія податкових платежів завдяки податковому плануванню в певному періоді, грн./Сума податкових платежів у базовому періоді, грн
<i>Коефіцієнт податкомісткості реалізованої продукції</i>	Податкові платежі підприємства за певний період, грн./Обсяг реалізованої продукції за цей період, грн.

Таблиця 2.2

Оцінка впливу податкового навантаження на фінансовий стан

Показник	Характер впливу
<i>Відношення суми податку на прибуток до прибутку</i>	Показує вплив на фінансовий стан податку на прибуток в частині зменшення інвестиційного потенціалу. Не враховує впливу решти податків
<i>Відношення податкових платежів до вартості активів підприємства</i>	Характеризує рівень капіталізації. Дає змогу оцінити вплив на ділову активність у динаміці
<i>Відношення суми сплачених податків до суми грошового потоку</i>	Показує рівень вимивання грошових коштів з обороту

Також необхідно зробити висновки та надати рекомендації на підставі проведеного дослідження системи оподаткування платника та рівня його податкового навантаження. З метою організації податкового планування на

підприємстві (в установі) слід розробити Бюджет податків та Податковий календар на наступний звітний квартал.

На рис. 2.2 подано приклад форми бюджету податків.

Показники	Нарахування, грн.				Сплата, грн.				
	Січень	Лютий	Березень	Разом	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Разом
Податок на прибуток									
.....									
Разом									

Рисунок 2.2 – Приклад форми бюджету

Показники	Січень		Лютий		Березень		Разом
	Дата	Сума, грн.	Дата	Сума, грн.	Дата	Сума, грн.	Сума, грн.
Податок на прибуток							
.....							
Разом							

Рисунок 2.3 – Приклад податкового платіжного календаря

У розділі «Організація та методика проведення аудиторської перевірки за обраною статтею обліку та оформлення матеріалів за результатами перевірки» необхідно визначити послідовність аудиторської перевірки об'єкта та послуги, для чого вибираються джерела інформації з обліку даного об'єкта і послуги, та плануються конкретні кроки в проведенні аудиту, наприклад: вивчення достовірності первинних документів, правильності заповнення їх та облікових реєстрів; дотримання певних законодавчих актів; встановлення відповідності показників до аналітичного обліку за певним рахунком із записами в Головній книзі і бухгалтерській звітності тощо.

За результатами дослідження підприємства необхідно заповнити «Анкету нового клієнта» (Додаток Б).

Наступним етапом підготовки аудиторської перевірки є визначення рівня суттєвості (Додаток В).

Після цього необхідно визначити рівень підприємницького ризику. Цей показник визначається за допомогою «Тесту для оцінки ризику» (Додаток Г).

Наступним кроком є заповнення Загального плану аудиту (Додаток Д) з вказанням конкретних етапів аудиту, виконавців та періоду проведення.

Також у процесі підготовки та планування аудиту необхідно скласти та заповнити «Анкету вивчення облікової політики» (Додаток Ж).

Також у цьому розділі здійснюється загальна перевірка організації системи внутрішнього контролю (аудиту) (СВК) на даному підприємстві. Ця перевірка передбачає визначення мети аудитора у цій справі, а також цілей СВК на підприємстві та факторів, які впливають на ефективність СВК. Студент з'ясовує відповідність діючої СВК до поставлених цілей.

Необхідно скласти та заповнити наступні робочі документи аудитора: Тест системи внутрішнього контролю (Додаток І), Тест внутрішнього контролю електронної обробки інформації (Додаток К), Перелік помилкових бухгалтерських записів (Додаток Л) та Перелік нетипових бухгалтерських записів (Додаток М).

Для виявлення сильних і слабких сторін СВК розроблюються тести внутрішнього контролю операцій по конкретному об'єкту аудиту за певними критеріями (наприклад: умови, реальністю, повнотою, точністю, класифікацією, обліком, періодизацією тощо) і анкети СВК. За своїми відповідями на тести та відповідями на анкети студент робить висновок про рівень ефективності та достовірності СВК. Якщо на підприємстві облік ведуть на ЕОМ, то студент розробляє блок питань стосовно СВК у цій сфері. Приклад розроблених тестів СВК за конкретним об'єктом обліку наведено у Додатку Н.

На завершення розділу складається програма аудиту за конкретним об'єктом обліку. Приклад програми аудиту наведено у додатку П.

Крім того студенти заповнюють робочі документи у відповідності до теми дослідження. Форми аудиторської робочої документації наведені у додатках цих методичних вказівок. У переліку тем для виконання курсової роботи наведені відповідні додатки для складання робочих документів з кожного об'єкту обліку.

Стадією, що завершує написання курсової роботи є надання відповідного виду аудиторського висновку за результатами аудиторської перевірки.

На завершення роботи вказується список використаної літератури.

3 ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконана курсова робота подається здобувачем вищої освіти на кафедру, де реєструється, після чого передається керівнику для перевірки та рецензування.

В процесі перевірки курсової роботи керівник робить письмові зауваження, зрозумілі помітки, виправлення, відмічає позитивні сторони роботи та недоліки, які треба ліквідувати до захисту. Обов'язково керівник оформляє лист оцінювання (додаток В), де зазначені критерії оцінювання курсової роботи. Курсові роботи, зміст яких відповідає вимогам, допускаються до захисту, про що викладачем робиться відмітка в листі оцінювання. При необхідності курсова робота доопрацьовується згідно з зауваженнями, а потім допускається до захисту.

Захист курсової роботи проводиться публічно перед комісією у складі 2-3 викладачів кафедри, у тому числі і керівника курсової роботи. У процесі захисту оцінюється глибина знань та рівень практичних навичок з теми роботи і відповідного розділу дисципліни.

Результати захисту курсової роботи оцінюються за національною шкалою та шкалою ЄКТС:

1. «Відмінно» (А), (90-100). Виставляється, якщо тема курсової роботи розкрита повною мірою, визначені основні категорії наукового дослідження. Робота виконана самостійно, містить аналіз практичних проблем. Представлений у ній матеріал свідчить про глибоке розуміння автором порушених питань. Виклад матеріалу роботи відрізняється логічною послідовністю, посиланнями на літературні і нормативні джерела, завершується конкретними висновками. Курсова робота оформлена акуратно, відповідно до вимог.

2. «Добре» (В, С), (75-89). Виставляється, якщо розкритий основний зміст теми, робота виконана переважно самостійно, містить аналіз практичних проблем. Зміст розкриває тему курсової роботи, визначені основні параметри апарату дослідження. Зміст підрозділів розкриває тему курсової роботи. Викладений у ній матеріал свідчить про достатньо глибоке розуміння автором порушених питань. Виклад матеріалу роботи відрізняється логічною послідовністю, посиланнями на літературні і нормативні джерела, завершується конкретними висновками. Курсова робота

оформлена акуратно, відповідно до вимог.

3. «Задовільно» (D, E), (55-74). Виставляється, якщо тема курсової роботи розкрита частково, робота виконана в основному самостійно, містить елементи аналізу досліджуваної проблеми. Зміст частково розкриває тему курсової роботи, не повністю визначені основні параметри наукового апарату. Зміст розділів і підрозділів частково розкриває тему курсової роботи. Не всі порушені питання викладені достатньо глибоко, є порушення логічної послідовності, посилання на літературні і нормативні джерела не відповідають новим вимогам. Курсова робота оформлена з порушеннями.

4. «Незадовільно» (FX, F), (1-54). Виставляється, якщо не розкрита тема курсової роботи. Робота виконана не самостійно, має описовий характер. Її матеріал викладений без логічної послідовності, фрагментарно; зміст не відповідає темі курсової роботи та не розкриває розділи і підрозділи, не визначені основні параметри апарату. Посилання на літературні і нормативні джерела оформлені з грубими порушеннями.

У випадку отримання здобувачем вищої освіти при захисті курсового проекту (роботи) оцінки «незадовільно» (FX, F) рішенням кафедри йому може бути запропонована нова тема і новий термін виконання курсової роботи.

4 ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оформлення курсової роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Курсова робота має бути написана державною мовою.

Текст курсової роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора - Word Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва - не менше 25 мм, справа - не менше 10 мм, зверху і знизу - не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту - однаковою.

Помилки, описки і графічні неточності, виявлені у процесі виконання курсової роботи, допускається виправляти підчищенням, або з використанням коректора і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (графіки) машинописним чи рукописним способом (чорними чорнилом, пастою, тушшю). Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Пошкодження аркушів, помарки і сліди неповністю видаленого попереднього тексту в роботі не допускаються.

Список використаної літератури має містити не менш 20 літературних

джерел, 70 % з них опублікованих за останні 5 років.

Матеріал курсової роботи слід подати у такій послідовності:

- титульна сторінка;
- зміст; перелік умовних позначень (у разі потреби);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Якщо у курсовій роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік налається перед вступом і вноситься до змісту як *«Перелік умовних позначень»*. Перелік умовних скорочень надається у вигляді окремого списку, який розміщують перед змістом, після завдання. Перелік слід друкувати у дві колонки, у лівій за абеткою наводять скорочення, у правій - детальне розшифрування.

Завершену і оформлену належним чином курсову роботу обов'язково підписує автор на останній сторінці списку використаних джерел.

Мова курсової роботи - державна, стиль - науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність - логічна.

Особлива увага приділяється дотриманню академічної доброчесності - пряме переписування у роботі матеріалів із літературних джерел є неприпустимим без посилання на них.

Титульна сторінка курсової роботи оформляється за єдиним зразком (див. додаток А). За титульною сторінкою розміщують «ЗМІСТ». Далі йде «ВСТУП», цією сторінкою відкривається нумерація курсової роботи.

Роздруковані на ЕОМ програмні документи повинні відповідати формату А4 (мають бути розрізаними), їх розміщують в додатках.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру без абзацного відступу з вирівнюванням по ширині. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовком розділу та підрозділу - 1 рядок, між заголовком та текстом - 1 рядок.

Кожну структурну частину курсової роботи (розділ) треба починати з нової сторінки. Між останнім реченням попереднього підрозділу та заголовком наступного підрозділу робиться відступ 2 рядки. До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та

рисунки, які повністю займають сторінку. Всі сторінки зазначених елементів курсової роботи підлягають суцільній нумерації.

Зміст має відповідати плану курсової роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової курсової роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць подають *арабськими цифрами* без знака №.

Нумерація сторінок курсової роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, аркушах завдання та аркуші змісту номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «Вступу».

Номер проставляють у правому верхньому куті аркуша без крапки в кінці, шрифт Times New Roman 12-го розміру.

Текст *основної частини* курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ підрозділ починають з нової сторінки.

Складові курсової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділ нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка.

Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : *закон України від 16.07.1999 № 996 – XIV*. Редакція від 01.07.2021, підстава – [738-IX](#). Дата оновлення: 01.07.2021. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : *закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII*. Редакція від 01.08.2021, підстава – [1591-IX](#). Дата оновлення: 01.08.2021. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
3. Податковий кодекс України : *Кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI зі змінами і доповненнями* / Редакція від 01.08.2021, підстава [1600-IX](#). Дата оновлення: 08.08.2021. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : *Кодекс України від 07.12.1984 № 8073-X* / Редакція від 08.08.2021, підстава – [1684-IX](#), [1685-IX](#). Дата оновлення: 08.08.2021. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
5. Кодекс етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту *від 29.09.2011 № 1217*. Редакція від 13.10.2017, підстава – [z1136-17](#). Дата оновлення: 13.10.2017. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1195-11#Text>
6. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики : *пер. с англ.* – Київ : ТОВ «ІАМЦ АУ «СТАТУС», 2006. – 1152 с.
7. Положення з національної практики контролю якості 1 “Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг” (ПНПКЯ 1) затверджене рішенням АПУ від 27.09.2007 №184/4 зі змінами згідно рішення АПУ 30.06.2011 №232/9. **Редакція** від **01.12.2016**, підстава - [v334 230-16](#). – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr2_4230-07#Text
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну України від 7.02.13. № 73, Редакція від 23.07.2019, підстава - z0685-19– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
9. [Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств](#). Мінфін України; Наказ, Декларація, Форма

від 20.10.2015 № **897**, редакція від 01.12.2020 URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#n20>

10. Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку. Мінфін України; Наказ, Декларація, Форма від 19.06.2015 № **578**, редакція від 09.12.2020 URL:
<https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/mistsevi-podatki/ediniy-podatok-dlya-yuridichnih-osib--tretya-grupa-/formi-zvitnosti/>

11. Кулаковська, Л. П. Організація і методика аудиту [Текст]: Підручник /Л.П.Кулаковська, Ю.В.Піча.– К.: Каравела, 2019.– 544 с.: іл.

12. Гончарук С.М., Долбнєва Д.В., Приймак С.В., Романів Є.М. Фінансовий контроль: теорія, термінологія, практика : навчальний посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 298 с

13. Податковий менеджмент : *навчальний посібник* / Г. Ю. Ісаншина, О. В. Акімова. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 247 с. ISBN 978-966-379-992-6.

14. Фінансовий аналіз та звітність.: *навчальний посібник* / О. С. Дубинська. – Краматорськ : ДДМА, 2018. – 263 с. ISBN 978-966-379-857-8.

ДОДАТКИ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

Студента (ки) курсу
Групи

напряму підготовки

Економіки

та менеджменту

спеціальності Облік і оподаткування

Керівник _____.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS ____

Члени комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

м. Краматорськ 20__ р.

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Анкета нового клієнта

№ з/п	Питання	Відповідь
1	Повна назва підприємства	
2	Ідентифікаційний код підприємства	
3	Юридична адреса	
4	Банківські реквізити	
5	Телефон	
6	Електронна адреса	
7	Керівник	
8	Головний бухгалтер	
9	Дата реєстрації	
10	Орган реєстрації	
11	Форма власності	
12	Організаційно-правова форма підприємства	
13	Дата початку функціонування	
14	Чисельність, ос.	
15	Види діяльності	
16	Система оподаткування (перелічити податки, що сплачуються)	
17	Орган Державної податкової служби, в якому підприємство зареєстровано, як платник податків	
18	Дата останньої перевірки органами Державної податкової служби та період перевірки	
19	Частка іноземних інвесторів у статутному капіталі	
20	Виручка від всіх видів реалізації на звітний рік	
21	Частка експортних операцій в загальному обсязі виручки	
22	Наявність структурних підрозділів, філіалів з зазначенням їх фактичних адрес	
23	Підрозділи, які здійснюють ведення бухгалтерського обліку (кількість, найменування, чисельність працівників)	
24	Форма бухгалтерського обліку, ступінь автоматизації, реєстри обліку	
25	Наявність підрозділу внутрішнього контролю, його структура, чисельність працівників	
26	Наявність фінансових вкладень, їх структура	
27	Наявність одержаних кредитів із зазначенням виду та валюти	
28	Дата останньої аудиторської перевірки з зазначенням аудиторської фірми	

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

Визначення рівня суттєвості

Показник	Значення	Розрахунок, коментарі
Базовий показник (показники) фінансової звітності, що використовується для визначення суттєвості _____ _____ _____	_____ _____ _____	
Відсотки, застосовувані до даних звітності (до базових показників) _____ _____ _____	_____ _____ _____	
Суттєвість на загальному рівні фінансової звітності		
Рівень суттєвості, використаний при плануванні аудиту конкретних залишків по рахункам		

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

Тест для оцінки ризику

№	Зміст питання	Варіанти відповіді		Примітки
		Так	Ні	
1	2	3	4	5
Зовнішні фактори				
1 Загальне становище економіки та галузі				
1	Чи постраждали внутрішні ринки підприємства від високого рівня інфляції			
2	Чи приймалися закони та підзаконні акти, що негативно впливають на бізнес клієнта			
3	Чи є процентні ставки високими щодо потреб підприємства в кредитах			
4	Чи зробили негативний вплив на бізнес клієнта наступні фактори: - збільшення кредитних ставок - збільшення рівня безробіття - зміна грошової маси в обігу - курс в НБУ іноземних валют			
2 Економічне та фінансове становище галузі				
5	Чи є продукція даної галузі швидкостаріючою			
6	Чи має галузь високу конкурентоспроможність			
7	Чи зафіксовано в галузі незвичайну кількість банкрутств			
3 Користувачі фінансової інформації				
8	Чи буде фінансова звітність надаватися до Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку			
9	Чи буде фінансова звітність надаватися власникам (акціонерам)?			
10	Чи існують інші адреси подання фінансової звітності? При відповіді «так» вказати їх			
Внутрішні фактори				
1 Керівництво підприємства				
1	Чи прагне підприємство одержувати прибуток з огляду на необхідність виправдання прогнозів, одержання частки від прибутку тощо			
2	Чи прагне керівництво зменшити прибуток з метою зниження податку на прибуток			
3	Домінуючу роль в управлінні грають: - одна людина (вказати, хто) - кілька людей			

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
4	Чи схильна адміністрація до невиправданого ризику			
5	Чи відзначається плинність кадрів в адміністрації підприємства			
2 Організаційна структура підприємства				
6	Чи є в підприємстві служби внутрішнього аудиту			
7	Чи відсутня на підприємстві система документування бухгалтерського обліку			
8	Чи відсутні на підприємстві посадові інструкції, що визначають кваліфікаційні вимоги			
9	Чи здійснюється документування операцій за допомогою електронної системи обробки інформації			
10	Чи відзначається плинність бухгалтерських кадрів			
11	Мають місце ворожі (недоброзичливі) відносини між персоналом підприємства і персоналом аудиторської фірми			
12	Чи створювало підприємство в звітному періоді дочірні підприємства			
3 Фінансовий стан підприємства				
13	Чи має підприємство достатній рівень оборотних коштів			
14	Чи має підприємство можливість одержувати кредити			
15	Чи залежить підприємство від невеликого числа: - покупців - постачальників (При відповіді «так» додати їхній перелік із зазначенням питомої ваги в обсязі продаж чи закупівель)			
16	Чи мають місце порушення боргових зобов'язань			
17	Чи мають місце збитки протягом звітного періоду і попереднього року			
18	Чи має підприємство тривалий операційний цикл			
19	Чи має підприємство високі постійні витрати			
4 Характер угод				
20	Чи здійснює підприємство велику кількість продажів і закупівель за готівку			
21	Чи здійснює підприємство товарообмінні операції			
22	Чи здійснює підприємство велику кількість зовнішньоекономічних операцій			

Затверджено _____

Керівник аудиторської фірми

« _____ » _____ 20 ____ р.

Загальний план аудиту

Підприємство _____

Період перевірки _____

№	Розділи аудиту	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	Планування та контроль			
2	Тестування внутрішнього контролю			
3	Аудит в умовах електронної обробки інформації			
4	Аудит системи бухгалтерського обліку			
5	Аудит основних засобів та нематеріальних активів			
6	Аудит виробничих запасів			
7	Аудит дебіторської заборгованості			
8	Аудит фінансових інвестицій			
9	Аудит касових операцій			
10	Аудит безготівкових операцій			
11	Аудит власного капіталу			
12	Аудит кредитів банку			
13	Аудит кредиторської заборгованості			
14	Аудит доходів			
15	Аудит витрат			
16	Аудит виробничої собівартості			
17	Аудит розрахунків з оплати праці			
18	Аудит розрахунків з підзвітними особами			
19	Аудит фінансової звітності			
20	Аналітичні процедури			
21	Аудит здатності підприємства до подальшого функціонування			

Керівник аудиторської фірми _____

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

Анкета вивчення облікової політики

№	Елемент, що перевіряється	Пункт наказу про облікову політику	Сфера застосування	Наявність порушень та їх вплив на достовірність звітності
1	2	3	4	5
1	Наявність наказу про облікову політику			
2	Застосований метод оцінки вибуття запасів: - ідентифікованої собівартості - середньозваженої собівартості - ФІФО - нормативних витрат - ціни продажу			
3	Визначення одиниці запасів: - найменування - однорідна група - інше			
4	Метод визначення суми резерву сумнівних боргів: - за класифікацією дебіторської заборгованості - за платоспроможністю окремих дебіторів			
5	Метод амортизації основних засобів: - прямолінійний - зменшення залишкової вартості - прискореного зменшення залишкової вартості - кумулятивний - виробничий - згідно податкового законодавства			
6	Вартісна межа проміж основних засобів та малоцінних необоротних матеріальних активів			
7	Метод нарахування амортизації малоцінних необоротних матеріальних активів: - прямолінійного списання - виробничий - згідно податкового законодавства - 50% - 50% - 100%			

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
8	Метод амортизації та строк корисного використання нематеріальних активів: - прямолінійний - зменшення залишкової вартості - прискореного зменшення залишкової вартості - кумулятивний - виробничий - згідно податкового законодавства			
9	Метод оцінки ступеня завершеності операцій надання послуг: - вивчення виконаних робіт - питомої ваги обсягу виконаних послуг у загальному обсягу послуг - питомої ваги обсягу здійснених витрат в загальному обсязі витрат - рівномірного нарахування			
10	Наявність та порядок формування резервів для забезпечення майбутніх витрат та платежів			
11	Метод відображення фінансових інвестицій: - за методом участі у капіталі - за справедливою вартістю - за собівартістю			
12	Визначена межа суттєвості			
13	Наявність змін облікової політики в періоді, що перевіряється та правильність їх відображення у звітності			

Виконав _____

Перевірив _____

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

Тест внутрішнього контролю

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1	Чи існує на підприємстві служба внутрішнього контролю				
2	Кому підпорядкована ця служба: - головному бухгалтеру - раді директорів - керівництву - інше				
3	Хто розробляє політику внутрішнього контролю				
4	Чи існує на підприємстві взаємозамінність				
5	Як часто здійснюється підвищення кваліфікації фахівців				
6	Вкажіть вимоги до фахівців внутрішнього контролю				
7	На підприємстві служба внутрішнього контролю використовує: - типові форми документів - розроблені самостійно - інші (вказіть)				
8	Фінансова звітність до затвердження перевіряється службою внутрішнього контролю				
9	Чи формуються та надаються керівництву звіти служби внутрішнього контролю (якщо так, вкажіть періодичність звітності)				
10	Чи здійснюються перевірки системи обліку та фінансової звітності ревізійною комісією (якщо так, вкажіть періодичність перевірок)				
11	Чи затверджується звітність на річних загальних зборах акціонерів				

Виконав _____

Перевірів _____

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

Тест внутрішнього контролю електронної обробки інформації

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1	Чи підпорядковується відділ електронної обробки даних службам, інформацію яких обробляє				
2	Чи санкціонують операції працівники відділу електронної обробки інформації				
3	Чи має можливість персонал відділу електронної обробки даних виправляти помилки (крім помилок набору)				
4	Чи виконують розроблювачі програм функції операторів з введення інформації що обробляється				
5	Чи відділені функції програмування від функцій контролю даних				
6	Чи мають інші співробітники доступ у приміщення, де розташований відділ електронної обробки інформації				
7	Чи обмежений доступ до комп'ютерів визначеним колом осіб				
8	Чи розділені рівні доступу для різних категорій співробітників				
9	Чи використовуються паролі для контролю доступу				
10	Чи здійснюється регулярно зміна паролів				
11	Чи вчасно анулюються паролі звільнених співробітників				
12	Чи встановлені процедури контролю несанкціонованого доступу				
13	Чи встановлений та дотримується графік обробки даних				
14	Чи забезпечене безперебійне живлення на випадок відключення електроенергії				
15	Чи архівується інформація систематично				
16	Чи переносяться сформовані облікові реєстри на тверді копії (паперові носії)				
17	Чи розроблено план заходів щодо альтернативної обробки інформації у випадку виходу з ладу обчислюваної техніки				

Виконав _____

Перевірив _____

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

Перелік помилкових бухгалтерських засобів

№	Зміст господарських операцій	Застосований бухгалтерський запис		Запис згідно діючому Плану рахунків		Примітки
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

Перелік нетипових бухгалтерських засобів

№	Зміст господарських операцій	Застосований бухгалтерський запис		Запис згідно діючому Плану рахунків		Примітки
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

Тест внутрішнього контролю запасів

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1	2	3	4	5	6
1	Чи відповідає зберігання запасів вимогам щодо належного зберігання: охорона, страхування (технологічні умови, необхідні пристосування, запобігання псуванню) тощо				
2	Чи закріплені запаси, що знаходяться на складі і в експлуатації, за особами, відповідальними за їх зберігання та використання				
3	Чи наявні договори про повну матеріальну відповідальність з працівниками, які безпосередньо пов'язані із зберіганням, обробкою, продажом (відпуском), перевезенням або застосуванням у процесі виробництва переданих йому запасів, якщо вони обіймають посади, передбачені спеціальним переліком				
4	Чи ведеться облік в розрізі підзвітних осіб				
5	Чи зобов'язують працівників, безпосередньо пов'язаних із збереженням та відпуском запасів, брати відпустку та чи призначають на час відпустки інших осіб, чи здійснюють передачі, інвентаризації				
6	Чи є доступ до комп'ютерних записів про запаси тільки у осіб, для яких це пов'язано з посадовими обов'язками				
7	Чи використовуються попередньо пронумеровані документи, та їх видача реєструється в журналах пронумерованих, прошнурованих, скріплених печаткою				
8	Чи відображається в обліку результат інвентаризації				
9	Чи перекреслюються частини невикористаних інвентаризаційних описів знаком Z				
10	Чи виявлені у звітному періоді факти крадіжок чи псування запасів та на яку суму				
11	Чи списувались за нормами природній убуток запасів та на яку суму				
12	Чи ліквідувались у звітному періоді запаси та на яку суму				

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6
13	Чи оприбутковувалися зайві матеріальні цінності, виявлені в результаті інвентаризації та на яку суму				
14	Чи списувалися неліквідні та залежалі матеріальні цінності та на яку суму				
15	Чи проводяться на підприємстві незаплановані (раптові) інвентаризації окремих видів запасів, в окремих місцях зберігання та в підзвіті				
16	Чи проводиться звірка даних регістрів бухгалтерського обліку запасів з даними головної книги				
17	Чи здійснюється звірка за відпуском запасів на підставі лімітно-заборних карт з документами на витрачання				
18	Чи проводиться контроль за фактами списання від псування і знищення запасів				
19	Чи здійснюється контроль за своєчасністю пред'явлення претензій за якістю та кількістю одержаних запасів				
20	Чи проводиться контроль за списанням запасів від бруку у виробництві				
21	Чи звіряються корінці книжки довіреностей з Журналом реєстрації довіреностей				
22	Чи проводиться контроль за несвоечасно зданими невикористаними довіреностями				
23	Чи проводиться контроль за точністю підрахунку первинних документів				
24	Чи перевіряються третьою особою ціни та підрахунки в інвентаризаційних описах				
25	Чи ведуться реєстри бухгалтерського обліку особами, обов'язки яких не залежать від обов'язків по вибуттю, руху та зберіганню запасів				
26	Чи періодично виявляють посадові особи зіпсовані, морально застарілі та ін. запаси				
27	Чи є в наявності запаси, право власності на які належить іншим, чи виключаються вони із підрахунків				

Виконав _____

Перевірив _____

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

Програма аудиту основних засобів

№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Індекс робочого документу	Примітки
1	2	3	4	5
1	Звірка даних реєстрів обліку основних засобів з даними головної книги			
2	Перевірка наявності первинної документації з всіма господарськими операціями з основними засобами			
3	Перевірка наявності установчих документів на придбання (виготовлення), продаж (передачу) основних засобів			Копія документів
4	Перевірка санкціонування операцій з основними засобами			Копія наказу
5	Перевірка документального оформлення відображення в обліку результатів інвентаризації основних засобів			
6	Перевірка відповідності основних засобів критеріям визнання згідно ПСБО № 7			
7	Перевірка формування первісної вартості основних засобів та своєчасності їх оприбуткування			
8	Визначення первісної вартості кожного з об'єктів, які входять до складу комплексу основних засобів			
9	Перевірка обґрунтованості та відображення в обліку витрат на проведення ремонту, реконструкції, модернізації та інших видів поліпшень основних засобів			
10	Перевірка правильності розрахунку індексу переоцінки основних засобів			
11	Перевірка документального оформлення та відображення в обліку результатів переоцінки основних засобів (первісної, наступної)			
12	Перевірка нарахування амортизації основних засобів та її віднесення на відповідні рахунки витрат			

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
13	Виявлення об'єктів основних засобів, за якими не нараховується амортизація			
14	Виявлення повністю амортизованих об'єктів основних засобів: - які знаходяться в експлуатації, але амортизація по них не нараховується - які не експлуатуються, але амортизація по них продовжує нараховуватися			
15	Перевірка ліквідації основних засобів у зв'язку з їх повним зносом або пошкодженням			
16	Перевірка своєчасності відображення в обліку вибуття основних засобів			
17	Перевірка правильності відображення в обліку операцій з основними засобами, які мають нульову вартість і можуть принести економічну вигоду			
18	Контроль за відображенням в обліку результатів надзвичайних подій, пов'язаних з основними засобами (пожежа, повінь, розкрадання)			
19	Оформлення окремим документом знайдених порушень при дослідженні документів, операцій і записів			

Виконав _____

Перевірив _____